

Demokratik açılımda ilk somut öneriler

Politika / 13/11/2009

Orta vadeli planları açıklayan İçişleri Bakanı Atalay: Demokratik açılımın sloganı, herkes için daha fazla özgürlüktür.

ANKARA - "Demokratik açılım" konusunda TBMM Genel Kurulu'nda bilgi veren İçişleri Bakanı Beşir Atalay, yerleşim yerlerine eski isimlerinin verilebileceğini, farklı dillere üniversitelerde akademik araştırmalar yapılabileceğini, dini hizmetlerde dil engelinin kaldırılacağını söyledi. "Ayrımcılıkla Mücadele Komisyonu" ve kolluk güçleri hakkındaki şikayetlerin takibi için "Kolluk Şikayet Mekanizması" kurulacağını söyleyen Atalay, yol kontrollerinin azaltılacağını ve yayla yasağının da kaldırılacağını anlatan Atalay, "Mevcut anayasa, her açıdan toplumumuzun gerisinde kalmıştır. Milletimiz bu anayasayı hak etmemektedir" diyerek, "mümkün olan en geniş toplumsal katılım ve mutabakatla, çoğulcu ve özgürlükçü bir anayasa" hazırlanmasını önerdi.

Atalay, TBMM Genel Kurulu'nda açılımla ilgili yaptığı konuşmada şunları söyledi:

ÇÖZÜM DEMOKRASİDE: Demokratik Açılımın birbiriyle bağlantılı iki temel hedefi vardır. Birincisi, terörün sonlandırılması, ikincisi de demokrasi standardının yükseltilmesidir. Biz ülkemizin bütün sorunlarının çözümünü tam demokraside görüyoruz. Her biri onlarca yıllık geçmişini olan sorunlarımızın çözümü, doğası gereği bir anda gerçekleşecek değildir. Bu yüzden biz bunun bir süreç olduğunun altını ısrarla çizdik, burada da aynı noktanın altını çiziyorum.

SİLAHLI ÖNLEMLERE DEVAM: Hemen belirtelim ki, güvenlik güçlerimizin terörle kahramanca mücadelesi sayesinde ülkemizin birlik ve beraberliği korunmuştur. Şu ana kadar olduğu gibi, bundan sonra da güvenlik güçlerimize terörle mücadelede her türlü desteği vermeye devam edeceğiz.

AÇILIMIN AMACI: Demokratik Açılımla, mülkün temeli olan adaleti güçlendirmeye çalışıyoruz. Ülke sınırları içerisinde ve kim olursa olsun, herkesin kendisine adil davranıldığı ve bu devletin eşit ve özgür bir vatandaşı olarak görüldüğü duygusunu pekiştirmeye çalışıyoruz. Demokratik Açılım köklü bir zihniyet değişikliğini ve dönüşümünü gerektirmektedir.

ŞİMDİYE KADAR YAPILANLAR: İktidara gelir gelmez olağanüstü hal uygulamasına son verdik. Yargı bağımsızlığı noktasında sürekli tartışma konusu olan Devlet Güvenlik Mahkemeleri hukuk sistemimizden çıkartılmıştır. Terörle Mücadele Kanunu'nda önemli değişiklikler yapılmıştır. Vatandaşlarımızın günlük yaşamlarında geleneksel olarak kullandıkları farklı dil ve lehçelerin öğrenilmesi için özel kurslar açılabilmesi imkanı sağlanmıştır. Vatandaşlarımızca günlük yaşamda geleneksel olarak kullanılan farklı dil ve lehçelerde yayın yapılması yasal güvenceye kavuşturulmuştur. TRT 6 yayın hayatına başlamıştır. İşkence ve kötü

muamele suçunun tanımı genişletilmiş, cezaları artırılmış, bu cezaların tecili ve paraya çevrilmesi önlenmiştir. Bugüne kadar zarar tutarı olarak vatandaşlarımıza 1 Milyar TL'nin üzerinde tazminat ödenmiştir.

HERKES İÇİN ÖZGÜRLÜK: Bundan sonraki dönemde de milletimizin hak ettiği demokrasi ve insan hakları standartlarını yakalamaya yönelik kısa, orta ve uzun vadeli tedbirleri almaya devam edeceğiz. Bu tedbirlerin, ülkenin belli bir bölgesini veya kesimini değil, tamamını rahatlatmaya dönük olduğunu hep söyledik. Demokratikleşmenin toplumun bütün kesimlerini kapsadığı zaman başarılı olacağına inanıyoruz. Bu nedenle, demokratik açılımın sloganı 'herkes için daha fazla özgürlük'tür. Biz, herkes için daha fazla haklar, daha fazla özgürlük ve daha fazla demokrasi diyoruz. Bu, Türkiye'yi zayıflatmaz, tersine güçlendirir.

KISA VADELİ ADIMLAR: Açılım sürecinde kısa vadeli adımlar, genellikle yasal düzenleme gerektirmeyen idari tedbirler ve yönetmelik değişikliği ile gerçekleştirilecek çalışmalardan oluşmaktadır. Esasen, bu çalışmaların bir yandan yürümekte olduğunu veya açılım sürecinde oluşan yeni iklimin kurumlara yansmasıyla birlikte yeni adımların atıldığını hep birlikte görüyoruz.

SEÇMELİ DERS: Örneğin, geçen hafta 18 yaş altındaki tüm çocukların Çocuk Mahkemelerinde yargılanmasını sağlamaya yönelik kanun tasarısı Meclis'e sunulmuştur. Daha geçen hafta cezaevlerinde tutuklu ve hükümlülerin yakınlarıyla anadillerinde görüşmesine imkan sağlayan yönetmelik yürürlüğe girmiştir. Vatandaşlarımızın kullandığı farklı dil ve lehçelerle ilgili üniversitelerimizde akademik araştırma yapılması, enstitü kurulması ve seçmeli ders konması gibi uygulamalar, bu sürecin önemli yansımalarındandır. Aynı şekilde, RTÜK'ün özel televizyon ve radyo kuruluşlarının da farklı dil ve lehçelerde yirmi dört saat yayın yapmasına imkan verecek kararı da burada zikredilmeye değer önemli bir gelişmedir.

YAYLA YASAĞI KALKIYOR: Doğu ve Güneydoğu Anadolu'da yaşayan vatandaşlarımızın günlük yaşamlarını kolaylaştırmayı amaçlayan; yol kontrollerinin azaltılması ve yayla yasaklarının kaldırılması gibi idari tedbirler üzerinde de çalışılmaktadır. Diğer yandan, toplumsal ve dini hizmetler dahil, vatandaşlarımızın sosyal yaşamlarında farklı dil ve lehçeleri kullanmalarının önündeki engeller de kaldırılacaktır.

AYRIMCILIKLA MÜCADELE KOMİSYONU: Demokratik Açılımın orta vadeli tedbirleri genellikle yasal değişiklik gerektiren çalışmalardır. Anayasamızın 10. maddesi her türlü ayrımcılığı yasaklamaktadır. Bu hükmün uygulamasını izleyecek bağımsız bir mekanizmanın oluşturulması insan hakları standardımızın yükselmesine ciddi katkılar sağlayacaktır. Bu nedenle, birçok demokratik ülkede mevcut olan bağımsız bir Ayrımcılıkla Mücadele Komisyonu, ülkemizde de kurulacaktır. Komisyon, özel ve kamu sektörüne yönelik her türlü ayrımcılık şikayetini ele alarak, etkili bir denetim gerçekleştirecektir. Aynı şekilde, Başbakanlık İnsan Hakları Başkanlığını, bağımsız ve sivil bir İnsan Hakları Kurumuna dönüştürmeye yönelik çalışmalar tamamlanmak üzeredir.

KOLLUK GÜÇLERİNİ ŞİKAYET KOLAYLIĞI: Başta insan hakları ihlalleri konusu olmak üzere, kolluk hakkındaki şikayetlerin incelenmesi, izlenmesi ve sonuçlandırılmasını sağlamaya yönelik bir mekanizma oluşturma çalışması devam etmektedir. Kurulması düşünülen Bağımsız Kolluk Şikayet Mekanizması, bir yandan işkence ve kötü muamelenin önlenmesine, diğer yandan da güvenlik güçlerimizin haksız yere yıpratılmasının engellenmesine hizmet edecektir.

ESKİ İSİMLER İADE: Bugüne kadar çeşitli sebeplerle isimleri değiştirilen yerleşim birimlerine, yerel talep olması halinde, mevzuat hükümlerine uygun olarak eski isimlerinin verilebilmesine imkan sağlanacaktır.

SIYASETTE DİL YASAĞI KALKIYOR: Siyasi partiler hukukunun alanını genişletmeyi, ifade ve örgütlenme özgürlüğünün bir gereği olan siyasi propaganda hakkının önündeki bazı yasal engellerin kaldırılması gerektiğini düşünüyoruz. Sözgelimi, siyasi partilerin seçim çalışmalarında vatandaşlarımızın kullandıkları farklı dil ve lehçelerde de onlara seslenebilme imkanı verecek gerekli çalışmalar bunlardandır.

ANAYASA DEĞİŞİKLİĞİ ÖNERİSİ: Türkiye'de demokrasinin standartlarını gerçek manada yükseltecek olan şey, demokratik ve sivil bir anayasadır. Mevcut anayasa, her açıdan toplumumuzun gerisinde kalmıştır. Bu anayasanın gelişen Türk milletinin 21'inci yüzyıldaki ihtiyaçlarını karşılayamadığı açıktır. Milletimiz bu anayasayı hak etmemektedir. Bu nedenle, mümkün olan en geniş toplumsal katılım ve mutabakatla, çoğulcu ve özgürlükçü bir anayasanın hazırlanması gerekmektedir. Biz bu değişiklikleri hedeflerken, Anayasanın değiştirilmesi teklif edilemez olan ilk üç maddesinin hiçbir şekilde değiştirilemeyeceğini defalarca açıkladık. Burada bir kez daha belirtmek isterim ki, Türkiye Cumhuriyeti'nin temel nitelikleri, devletin üniter yapısı, bayrağı, milli marşı ve resmi dili değiştirilemez. Demokratik Açılım, üniter yapımızı, birlik ve bütünlüğümüzü bozacak hiçbir unsur ihtiva etmemektedir.

SÜREÇ DEVAM EDİYOR: Yapılacak değişiklikler ve kurulacak mekanizmalar, etnik kökeni, inancı, cinsiyeti veya siyasi tercihleri ne olursa olsun ülkemiz sınırları içinde yaşayan tüm vatandaşlarımızın temel hak ve özgürlüklerini korumayı amaçlamaktadır. Biz bu adımlarla, herkes için daha fazla haklar, daha fazla özgürlük ve daha fazla demokrasi diyoruz. Bunlar demokratik açılım kapsamında aldığımız ve almakta olduğumuz tedbirlerin sadece bir kısmıdır. Burada kesinlikle nihai bir liste söz konusu değil, olamaz da. Çünkü biz demokratik açılımı ucu kapalı bir paket olarak değil, dinamik bir süreç olarak görmekteyiz. Süreç içerisinde ortaya çıkabilecek ihtiyaçlar ve değerlendirmeler ışığında da gereken her türlü adım atılacaktır. (Radikal)